

MELLANRAPPORT

Mona Lehtonen 2.6.2025

Projektets mål:

- Utveckla modeller för samarbete kring frågor som berör den äldre befolkningen och olika servicelösningar på regional och lokal nivå (speciellt skärgården).
- Informera varandra om pensionärsrörelsen i respektive regioner på olika nivåer. Organisation, verksamhet m.m.
- Informera om sjukvårds- och förvaltningsreformer som planeras och ev. genomförs
- Ökat samarbete med kommuner och andra instanser om frågor som berör äldre.
- Erfarenhetsutbyte angående äldrevården. (ansvar, organisation, ekonomi m.m.)
- Information om existerande samarbeten över Skiftet.
- Idéverkstad för etablering av ett kontinuerligt pensionärssamarbete över Skiftet.
- Sprida idéer till andra landsbygdsregioner i Svenskfinland.

Åtgärder, metoder och tidtabell

Tanken med Skiftets pensionärsparlament är att det ska leda till ett permanent samarbete mellan pensionärsföreningarna i Åboland och Åland. Arrangörer för utbytet är Mariehamns pensionärsförening rf och Norra Ålands pensionärsförening rf för ålandsdistriktet och Svenska pensionärsförbundet i Åboland rf (SPF Åboland).

En första planeringsträff hölls 7.2.2024 på Åland i vilken deltog representanter för SPF Åboland, Mariehamns pensionärsförening rf och Norra Ålands pensionärsförening rf. Man beslöt att inleda ett pilotprojekt för att öka samarbetet mellan pensionärsföreningar i Åboland och på Åland.

Samarbetet första skede var "Skiftets pensionärsparlament" 8-9.4.2025 i Dragsfjärd. Verksamheten fortsätter därefter med hjälp av de modeller för samarbete man fått så att ålandsföreningarna arrangerar parlamentet våren 2026 och Åboland igen våren 2027.

Därefter görs en utvärdering av hela projektperioden och föreslås hur erfarenheterna från projektet ev. kan utnyttjas i ett större sammanhang.

Tanken med Skiftets pensionärsparlament är att det ska leda till ett permanent samarbete mellan pensionärsföreningarna i Åboland och Åland.

Arrangörer för utbytet är Mariehamns pensionärsförening rf och Norra Ålands pensionärsförening rf för ålandsdistriktet och Svenska pensionärsförbundet i Åboland rf (SPF Åboland).

Parlamentet genomförs med föreläsningar om för pensionärer aktuella och angelägna frågor och teman samt med diskussioner och grupparbeten kring dem.

Flera arbetsmöten har hållits mellan arbetsgrupperna. De koordinerar förberedelserna och ansvarar för genomförandet av olika samlingar samt informationen om dem.

Den åboländska arbetsgruppen har bestått av:

Jan-Peter Kullberg, Carita Isaksson, Gunnel Jansson (t.o.m. 14.7.2025), Esa Mäkelä, Susanne Björkman, Mona Lehtonen

Den åländska arbetsgrupp har bestått av:

Mariehamns pensionärer: Jarl Danielsson, Christian Beijar, Kerstin Ramström
Norra Ålands pensionärsförening: Leif Holländer, Torbjörn Sjöblad

Pensionärsparlament nummer 1 (Kasnäs 8 –9.4. 2025)

Pensionärsparlament på Kasnäs genomfördes på Kasnäs i Dragsfjärd 8-9 april 2025. Man vill föra samman pensionärer i likande levnadsmiljöer och med samma frågeställningar.

Parlamentet lyfte fram fyra huvudteman, varav den första var boende. Man ville lyfta fram olika boendelösningar som finns lokalt. Skärgårdsinstitutets Pia Prost och Cecilia Lundberg inledde om bobarhet. Hur bobara är våra öar (och landsbygd)? De presenterade vilka faktorer är viktiga för bosättningen och invånarna?

Cecilia Rehn och Annika Brunnsberg från Houtskärs pensionärsbostadsförening talade om hur föreningen (grundad på 70-talet) har haft en avgörande roll i uppbyggandet av service i Houtskär. Annica Forssell från Pargas Seniorhem redogjorde för bostadsrättsbolagets verksamhet och fastigheter och kommundirektör Erika Strandberg hade en presentation av Villa Sångviken i Dalsbruk och hur projektet där har framskridit.

Temat hälsa och motion för seniorer belystes av läkaren Mårten Kvist som i sin föreläsning tog hand om det teoretiska och hälsoforskningen. Idrottsinstruktörerna Lenita Lundström och Joakim Aho från Kimitöns kommun berättade om Kraft i åren- verksamheten som kommunen redan länge lyft fram. De kunde också ge enkla tips på effektiva rörelser man kan göra i vardagen för att förbättra sin mobilitet.

Två områden som berör alla pensionärer är ekonomi och digitalisering. Hur är vårt pensionssystem uppbyggt och är det i balans? Detta redogjorde vd Calle Pettersson från pensionsförsäkringsbolaget Elo. Yrkeshögskolan Novia har tillsammans med Åbo Akademi och Kimitöns kommun inlett projektet Restart. Projektledare Maria Pick redogjorde för hur förvärvsarbetets inkomster, avgifter och beskattning skiljer sig om man är pensionär. Professor i datateknik vid Åbo Akademi, Jerker Björkqvist bevisade att allt faktiskt inte ändras med AI. Det handlar om automation av samhällets funktioner. Man tar till hjälp en robot och man kan göra den intelligent med hjälp av AI. Men en dator har i dagens läge inget omdöme, vilket vi människor har. Svenska pensionärsförbundets it-

koordinator Robert Riska avslutade dagen med en genomgång av den problematik man under åren har observerat i pensionärsföreningarna. Speciellt när det gäller stöd så har pensionärsföreningarna en stor roll.

Det var meningen att bereda deltagarna möjlighet att resonera och diskutera, dvs. parlamentera. Detta lyckades man med. Alla deltagare gavs möjlighet att ge respons. Det var 28 av 50 deltagare som svarade. Av de svarande var det 100% som svarade Mycket bra eller Bra på frågan *"Skiftets pensionärsparlament lyfte upp rätt frågor och hade bra föreläsare"*. På frågan *"Skiftesparlamentet motsvarade mina förväntningar"* svarade 93% Mycket bra eller Bra. På frågan *"Skiftesparlamentet var väl värt min tid"* svarade 100% Mycket bra eller Bra.

Under den sammanfattande slutdiskussionen under parlamentet enades man om följande:

1. Boendefrågan är viktig. Alltfler pensionärer och äldre kommer framöver att behöva någon form av serviceboende. Press bör sättas på myndigheterna att verka för att behovet av olika boendeformer tillfredsställs och att äldre tryggt kan bo i en miljö som passar envar bäst.
 2. Motion är bästa medicin, och billigaste. Motion förebygger både fysisk och mental hälsa. Kommuner och myndigheter bör på allt sätt verka för att pensionärer och äldre har tillräckliga möjligheter att röra på sig, enskilt eller i grupp.
 3. Pensionärernas köpkraft borde inte mera få naggas i kanterna, vare sig av indexjusteringar, beskattning eller andra åtgärder. De allra lägsta pensionerna borde höjas.
 4. Pensionärerna är en resurs i samhället inte en belastning. Olika åtgärder för att stimulera pensionärer att kvarstå i arbete eller efter pensioneringen börja arbeta på nytt bör vidtas. Det gäller beskattning, juridik, attityder. Alla typer av ålderism bör motverkas.
 5. Digitaliseringen i samhället får inte vara exkluderande utan inkluderande. Äldre bör ges samma möjligheter att bli digitala som de som är yngre. Samhället borde större ansvar för detta. De som absolut är icke-digitala bör ha möjlighet att få och utföra tjänster på traditionellt vis.
- (Sammanfattning: Janke Berglund och Jan-Peter Kullberg)

Programmet för Skiftets pensionärsparlament finns på nästa sida. Att ordna tvådagarsparlament med totalt 64 personer (11 föreläsare, 49 deltagare och 4 arrangörer) var en stor kraftsatsning för SPF Åboland som inte har egna anställda. Det har gått åt mycket talkotimmar.

En slutlig rapport skrivs då alla 3 pensionärsparlament har genomförts.

Åboland 2025

Åland 2026

Åboland 2027

Program 8.4.2025

10.45 Ankomst till Söderlångvik (separat anmälan)

Lunch på Restaurang Amos Krog

11.00

Presentation av Söderlångvik

12.15 Avfärd mot Kasnäs

13.00	Hälsningstal	Jan-Peter Kullberg, SPF Åboland
	Förbundets hälsning	Ulla-Maj Wideroos, Svenska pensionärsförbundet
	Kort presentation av Kasnäs	Tanja Liljeqvist, hotellchef
13.15	Hur mår pensionärerna idag?	Ilona Salonen, verksamhetsledare
13.30	<i>Bobarhet och boende - möjligheter och utmaningar</i>	
	Bobarhet i skärgården	Pia Prost, Cecilia Lundberg,
		Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi
	Boendeformer i Åboland	
	- Pensionärsbostadsföreningen i Houtskär rf	Cecilia Rehn
		Annika Brunnsberg, styrelsemedlemmar
	- Självständigt, gemenskapligt seniorboende: BRB Pargas Seniorhem Ab	Annica Forssell, ombud
	- Seniorboendet Villa Sångviken i Dalsbruk	Erika Strandberg, kommundirektör
15.00	Kaffe och frukt	
15.30	<i>Ta hand om din kropp</i>	
	Vad kan jag göra själv för min hälsa?	Mårten Kvist, med. o kir.dr, docent
	Kraft i åren, hälsosamma rörelser för resten av livet	Lenita Lundström, idrottsinstruktör Kimitoöns kommun
17.00	Vi summerar dagen	
18.00	Fritid	
19.00	Middag	
	Kimitoöns kommun 700 år	
	Dans	

Program 9.4.2025

7.30 Frukost

9.00	Är vår ekonomi tryggad?	
	Pensionssystemet i balans eller obalans?	Calle Pettersson, VD, Pensionsförsäkringsbolaget Elo
	Kommentarer och diskussion	
10.00	Seniorer som resurs för företag och samhället	Maria Pick, projektledare Yrkeshögskolan Novia
	Varför ska pensionärer arbeta?	
	Gruppdiskussioner	
11.30	Utcheckning och lunch	
12.30	Den digitala utmaningen - hänger vi med?	
	Digitaliseringen förändrar allt – eller...	Jerker Björkqvist, professor i datateknik, Åbo Akademi
	Varför är det så svårt att bli digital?	Robert Riska, IT-koordinator, Svenska pensionärsförbundet
14.00	Ordet fritt och summering	
	Kaffe	
	Vi ger stafettpinnen till Åland	
15.00	Seminariet är slut	
15.30	Bussarna startar hemåt	

Deltagarlista 8-9.4.2025

1	Joakim	Aho	Kimitoöns kommun
2	Christian	Beijar	Mariehamns Pensionärsförening
3	Jan-Erik	Berglund	Mariehamns Pensionärsförening
4	Inger	Björklund	Korpo pensionärer r.f
5	Jerker	Björkqvist	Åbo Akademi
6	Pippi	Brander	Pensionärsföreningen i Iniö
7	Christjan	Brander	Pensionärsföreningen i Iniö
8	Annika	Brunnsberg	Houtskärs pensionärsbostadsförening
9	Jarl	Danielsson	Mariehamns Pensionärsförening
10	Sivan	Danielsson	Pensionärsklubben Festingarna i Nagu
11	Peter	Danielsson	Pensionärsklubben Festingarna i Nagu
12	Kerstin	Drugge	Kimito pensionärsförening
13	Sverker	Engström	Pargas svenska pensionärer
14	Mikael	Eriksson	Pargas svenska pensionärer
15	Agnes	Fiandt	Korpo pensionärer r.f
16	Annica	Forssell	BRB Pargas Seniorhem Ab
17	Christer	Friis	Pensionärsbostadsföreningen i Houtskär
18	Ulla	Granroth	Dragsfjärds Pensionärer
19	Leif	Holländer	Norra Ålands Pensionärer
20	Carita	Isaksson	SPF Åboland, Pargas svenska pensionärer
21	Olof	Isberg	Dragsfjärds Pensionärer
22	Gunnel	Jansson	SPF Åboland, Pargas svenska pensionärer
23	Ben	Johansson	Kimito pensionärsförening
24	Kaj	Johansson	Pargas svenska pensionärer
25	Oona	Johansson	Pargas svenska pensionärer
26	Barbro	Kanerva	Åbo svenska pensionärsklubb
27	Wiveka	Kaupila	Åbo svenska pensionärsklubb
28	Jan-Peter	Kullberg	SPF Åboland
29	Christian	Kvarnström	SPF Åboland, Västanfjärds pensionärsförening
30	Mårten	Kvist	
31	Gunilla	Lehtinen	Pargas svenska pensionärer
32	Carolus	Lehtinen	Pargas svenska pensionärer
33	Mona	Lehtonen	Svenska pensionärsförbundet
34	Yngve	Lindqvist	Pensionärsklubben Festingarna i Nagu
35	Cecilia	Lundberg	Skärgårdsinstitutet, Åbo Akademi
36	Lenita	Lundström	Kimitoöns kommun
37	Katja	Långvik	Svenska pensionärsförbundet
38	Esa	Mäkelä	SPF Åboland, Dragsfjärds Pensionärer
39	Calle	Pettersson	Pensionsförsäkringsbolaget Elo
40	Maria	Pick	Yrkeshögskolan Novia
41	Pia	Prost	Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi
42	Arto	Rajala	Västanfjärds pensionärsförening
43	Helga	Rajala	Västanfjärds pensionärsförening
44	Kerstin	Ramström	Mariehamns Pensionärsförening
45	Beatrix	Rantanen	Pargas svenska pensionärer
46	Cecilia	Rehn	Houtskärs pensionärsbostadsförening

47	Mikael	Reuter	Pargas svenska pensionärer
48	Robert	Riska	Svenska pensionärsförbundet
49	Anna-Lisa	Rosenqvist	Dragsfjärds Pensionärer
50	Tryggve	Röblom	Dragsfjärds Pensionärer
51	Ilona	Salonen	Svenska pensionärsförbundet
52	Bengt	Sandell	Åbo svenska pensionärsklubb
53	Pirkko-Liisa	Sandell	Åbo svenska pensionärsklubb
54	Leena	Sjöblom	Åbo svenska pensionärsklubb
55	Veronika	Snellman	Norra Ålands Pensionärer
56	Erika	Strandberg	Kimitoöns kommun
57	Jan-Erik	Sundberg	Mariehamns Pensionärsförening
58	Lizette	Söderström	Kimito pensionärsförening
59	Margita	Vainio	Åbo svenska pensionärsklubb
60	Ralf	Westeren	Åbo svenska pensionärsklubb
61	Sonja	Westerlund	Åbo svenska pensionärsklubb
62	Jan	Westerlund	Åbo svenska pensionärsklubb
63	Ulla-Maj	Wideroos	Svenska pensionärsförbundet
64	Heidi	Åhlfors	Dragsfjärds Pensionärer